

gehouden; vrijwel alle grote gebouwen waren er verwoest en een groot deel van de bevolking bleek er verdwenen te zijn (de Joden waren er door de *Einsatzgruppen* uitgeroeid, de partizanen hadden er zware verliezen geleden, de burgerbevolking was er getroffen door bloedige represailles en enkele miljoenen mannen en vrouwen waren naar Duitsland gedeporteerd). Bovendien drongen nu de eerste berichten door die deden vermoeden dat talloze Russische krijgsgevangenen die in '41 en '42 in Duitse handen waren gevallen, niet meer in leven waren¹, en toen het Rode Leger in de zomer van '44 het gebied bij Lublin had bevrijd, was daar het grote concentratie- en vernietigingskamp Majdanek (officieel: het *Konzentrationslager Lublin*) ontdekt waar honderdduizenden gevangenen waren afgebeuld en vele tienduizenden Poolse Joden in primitieve gaskamers vermoord. Een Russische staatscommissie toog onmiddellijk op onderzoek uit – haar rapport werd eind '44 gepubliceerd, gaf een duidelijk beeld van wat zich in Majdanek had afgespeeld en leidde tot een proces waar in Russische bladen en radio-uitzendingen veel aandacht aan werd besteed. Daar kwam nog bij dat eind '44 en begin '45 in deze media, die van de zomer van '41 af in ongeremde bewoordingen haat tegen Duitsland en de Duitsers hadden gepredikt, o.m. in teksten van de schrijver Ilja Ehrenburg onverholven werd gezegd dat de Russische militairen zich op Duits grondgebied alles konden veroorloven: plunderen en moorden, zoveel als zij wilden; ook was nog van belang dat van de in Azië gemobiliseerde Russische militairen velen uit een samenleving kwamen waar het traditie was dat wat en wie zich op het veroverde grondgebied van een vijand bevond, eigendom was van de veroveraar.²

Het spreekt vanzelf dat de berichten omtrent de wandaden aan Russische kant (er waren overeenkomstige wandaden van de eerste Poolse eenheden die de gebieden gingen bezetten welke aan het nieuwe Polen waren toegewezen) Goebbels en de zijnen welkom waren: er werd

¹ Men schat dat van de vijf-en-een-half miljoen Russische krijgsgevangenen een miljoen door de *Einsatzgruppen* van de SD in het oosten is geliquideerd dan wel in de concentratiekampen doodgeschoten of vergast en dat voorts in de kampen van de *Wehrmacht* en in de concentratiekampen (hoofdzakelijk in de kampen van de *Wehrmacht*) bijna twee miljoen driehonderdduizend zijn bezweken; die cijfers waren natuurlijk eind '44–begin '45 nog niet bekend. ² Van maart af werden de Russische militairen weer systematisch aangespoord, zich gedisciplineerd te gedragen. In de officiële publikatie van het *Bundesministerium für Vertriebene* wordt overigens ook vermeld dat 'eine beträchtliche Anzahl' dier militairen misdadingen is tegengegaan. (*Die Vertreibung der deutschen Bevölkerung aus den Gebieten östlich der Oder-Neisse*, dl. I, 1, p. 62 E)